

"Geloven in wonderen en toverij doe ik sowieso niet,
dat is voor nalopers."

Tais Teng (*Ons Utrecht*, 27 juni 2001)

(cc) 2023, Olax, De Bozige Bui
Redactie en playtesting: Marieke Smits en Linda Heine
ISBN: 9789464809701
olax.nl

O lax

***Wat ik zelf heb bedacht,
is zelden waar***

Een sonnettenkransenkrans

Een gamebook in jambische pentameter

Over deze bundel

Een sonnet is een gedicht van veertien regels.

Een sonnettenkrans is een serie van veertien sonnetten, waarvan iedere laatste regel de eerste regel van het volgende sonnet vormt, en waarvan alle eerste regels bij elkaar een vijftiende sonnet vormen: het meestersonnet.

Een sonnettenkransenkrans is een krans van veertien sonnettenkransen. Honderdzesennegentig sonnetten, veertien meestersonnetten, en één grootmeestersonnet. De eerste Nederlandstalige sonnettenkransenkrans verscheen in 2016 onder de naam *Een kruisweg van alledaags leed* (Bas Jongenelen en Martijn Neggers, uitgeverij Geroosterde hond). Twee jaar later liet ik mij door dat herculische meesterwerk inspireren, en nam ik de vorm over: tweehonderdelf sonnetten, gebundeld in één handzaam boekje. Dat is inmiddels in een herziene versie uitgebracht met de naam *De argumenten liegen er niet om*. Maar daar liet ik het niet bij: sindsdien bracht ik sonnettenkransenkrans na sonnettenkransenkrans uit.

De bundel die u nu in handen heeft is dan ook het negende deel van een sonnettenkransenkransenkrans: zeventwintighonderdvierenveertig sonnetten, honderdzesennegentig meestersonnetten, veertien grootmeestersonnetten, en één oppergrootmeestersonnet. Uiteindelijk zal het gehele werk uit veertien delen bestaan.

De stijl is voor de hele reeks vastgelegd: jambische pentameters, drie gekruiste kwatrijnen en een gepaard distichon, en enkel mannelijk rijm.

Wat ik zelf heb bedacht, is zelden waar is een gamebook: de verhaallijn is niet lineair, maar de lezer wordt van hot naar her gestuurd, en krijgt meerdere malen de kans om zelf de voortgang van het verhaal te beïnvloeden. Onder ieder sonnet staan instructies, en soms geven die instructies een keuze.

Wie zich wil laten verrassen door een verscheidenheid aan keuzes, begint het best bij *9.I.I.*, en krijgt dan een verhaal van minimaal zestien en maximaal achtendertig gedichtjes lang. Aan het einde aangekomen, kan de nieuwsgierige lezer nog een keer aan de start beginnen, en andere keuzes maken, om een heel nieuw einde tegemoet te gaan.

Wie liever een wat lineairder verhaal voorgeschoteld krijgt, begint het best bij *9.I.M.* en volgt vanaf daar de meestersonnettenkrans, voor een verhaal van veertien gedichtjes lang.

Voor de echte speedrunstratsexperience begint de lezer aan het eind van het boek, bij *9.G.*, wat een begin en een eind op zich is.

De thematiek door de hoofdstukken heen is "tegenstellingen". Achtereenvolgend komen aan bod:

1. goed/kwaad; 2. leven/dood; 3. geven/nemen;
4. overvloed/tekort; 5. populariteit/anonimiteit;
6. licht/duister; 7. aandacht schenken/negeren;
8. schuld/onschuld; 9. geloof/ongeloof;
10. recht/onrecht; 11. water/vuur; 12. hemel/hel;
13. waarheid/leugen; 14. zin/onzin.

9.1. Wat ik zelf heb bedacht, is zelden waar

9.1.1.

Wat ik zelf heb bedacht, is zelden waar
Ik heb ambities, en ze zijn niet klein
Het liefste was ik toch een tovenaar
Maar ik zou ook een bard wel willen zijn
Strooi ik met vuur of speel ik menuet?
Transfigureer ik of betover ik
Met zachte klanken harten? Klink ik met
Een gifbeker of bottel ik de schik
Van lyrische en enthousiaste fans?
Had ik één van de twee maar vast geleerd
Was ik maar een veelzijdigere mens
Dan deed ik alles wat mijn hart begeert

Het lijkt me allebei zo veel plezier
Toch moet ik kiezen: het moment is hier

> ik wil bard worden: ga naar 9.8.4.

> ik wil tovenaar worden: ga naar 9.14.5.

9.1.2.

Toch moet ik kiezen: het moment is hier
Dan wordt voor mij de keuze al gemaakt
De onderwaterfeeks blijkt een wild dier
Maakt rare sprongen in haar hoek en slaakt
Een kreet die mijn piratengroep verdooft
Ik richt mijn toverstaf op haar en vuur
Meedogenloos een vuurbal door haar hoofd
Dat hoort erbij, zo gaat het avontuur
Zelfs de hardvochtigste piraat schrikt van
Hoe bruto ik zijn kan als ik bruto zijn wil
Maar ieder pakt nu wat ie pakken kan
De buit is binnen. Wat een peulenschil

Met mijn geweten ben ik nu wel klaar
Het was zojuist nog elders – het was daar

> ga naar 9.3.4.

9.1.3.

Het was zojuist nog elders; het was daar
Maar nu zie ik haast overal het grijs
Van ongezonde huiden op elkaar
Ik raak als bard niet heel snel van de wijs
Maar wat moet ik nu doen in hemelsnaam?
Ik schreeuw in elk geval uit volle borst
“Vlucht, mensen! Zombies!” Heel de santekraam
Breekt in paniek uit. Bier wordt zelfs gemorst!
Ik tref een zombie met mijn lichte luit
Die breekt natuurlijk op de zombiekop
Ik snijd een dolk door grijze zombiehuid
Dat dat niks uithaalt kwam niet in me op

De sfeer is panisch. Ik verweer me fier
Het is een opgefokte dolle stier

> ga naar 9.2.10.

9.1.4.

Het is een opgefokte dolle stier
Zoals hij mij vanavond ruig bestijgt
Het kan de wijn zijn, of de liters bier
Maar alles in mij wat mij intuïgt zwijgt
Hij geeft het toe: hij is een tovenaer
Ik had het kunnen raden door zijn baard
En paars tenue. Nu komt hij schokkend klaar
En ik ontvang zijn sperma onbezwaard
Ik wist niet eens dat ik op mannen viel
Maar al vanaf dat ik mijn eerste blik
Op hem wierp, raakte hij mij in mijn ziel
Ik lik de laatste druppels van zijn pik

Ik jubel – maar er is een sprank die joelt
Die door mijn hersens hort en stoot en woelt

> ga naar 9.9.11.

9.1.5.

Die door mijn hersens hort en stoot en woelt
Die vindt daar dat mijn plan tweeslachtig is
De keus is vrij eenvoudig, ook al voelt
Het kiezen als een dwanggetuigenis
Probeer ik blijven leven voor altijd?
Zeg ik oneindig leven dankjewel?
Waar overleef ik straks de eeuwigheid
Op aarde, in de hemel of de hel?
Ik denk dat ik de spreuk onder de knie
Heb, maar ik heb haar ook nog nooit betracht
Ik vraag het steeds aan om het even wie
Maar niemand heeft de waarheid meer in pacht

Mijn vrienden roepen door elkaar in koor
De keuze is nog steeds de mijne, hoor

- > ik verkies het eeuwige leven: ga naar 9.2.13.
- > liever een natuurlijke dood: ga naar 9.14.3.

9.1.6.

“De keuze is nog steeds de mijne, hoor”
Vertel ik aan mijn manager, die briest
Dat ik Het Lied moet zingen. Maar ik stoor
Me niet aan wat zij onverhuld verkiest
Ik waag mijn nek niet zomaar voor wat faam
Maar als ik niet zing, word ik afgeslacht
Wat moet ik nou in godesvredesnaam?!
Ik zit backstage te peinzen, en ik wacht
Kan ik de tekst herschrijven zodat wie
Het horen wil er hoon en spot in hoort?
Nooit eerder viel ik voor glossofobie
Maar nu lijkt heel mijn optreedlust vermoord

De keuze moet op eerlijkheid gestoeld
Wat er ook in mijn hersenpan krioelt

- > fuck mijn fans!: ga naar 9.5.5.
- > leve de republiek!: ga naar 9.2.9.

9.1.7.

Wat er ook in mijn hersenpan krioelt
De hare kent voor mij niet één geheim
Meer. Of heeft zij mij nu gehersenspoeld?
Raak ik door haar aantrekkingskracht in zwijm?
De rechter en de man die mij betaalt
Zijn duidelijk in wat ik zeggen moet
Als zij onschuldig pleiten zou, dan faalt
Het rechtssysteem. Misschien is dat wel goed
Ik wil mijn nieuwe baantje ook niet kwijt
Maar deze vrouw veroordelen voelt fout
Ik moet een keuze maken, tot mijn spijt
Ga ik voor eerlijkheid of baanbehoud?

Mijn levensloop weer op een wisselspoor:
Volg ik mijn linker- of mijn rechteroor?

- > alles voor de carrière: ga naar 9.1.8.
- > red de onschuldige: ga naar 9.12.9.

9.1.8.

Volg ik mijn linker- of mijn rechteroor
Waarin de rechter en de advocaat
Mij laten liegen? Ja, ik ga ervoor
Ik zeg dat de dievegge die daar staat
In haar hoofd al haar zonden al bekent:
Ze heeft precies gestolen wat er mist
Zij kijkt me aan. Mijn blik wordt afgewend
Zo wordt ter haar ongunstigheid beslist
Ze mag zich nog verweren, maar wat heeft
Dat nou voor zin als ik haar al verried
Ik heb besloten dat ze niet lang leeft
De brandstapel ligt haar in het verschiet

Het timmert in mijn schedel als een specht:
De keus is simpel: ben ik goed of slecht?

> ga naar 9.9.1.

9.1.9.

De keus is simpel: ben ik goed of slecht?
Ik heb de zeemeermin nu in mijn macht
Ze spartelt wel, maar in ons tweegevecht
Had ik haar al zo'n beetje afgeslacht
Maak ik het klusje af, maak ik haar dood?
Of stelen we de schatten, zijn we blij?
Op zich is moorden al mijn daag'lijks brood
Maar dit is simpelweg een slachtpartij
De kapitein zei: "Laat haar leven!" maar
Hij heeft daarboven op 't gevaar geen zicht
Ik ben zowel piraat als tovenaer
Wat moet ik met dit onderwaterwicht?

Ik kan niet blijven op de middenstrook
Wat als ik slecht ben, zeg ik het dan ook?

> ik spaar haar leven: ga naar 9.3.13.

> dood aan het monster!: ga naar 9.1.2.

9.1.10.

Wat als ik slecht ben, zeg ik het dan ook?
Sta ik straks trillend aan de hemelpoort
Of kom ik terug, als zombie of als spook
Nadat de tovenaar mij heeft vermoord?
Ik wil niet dood, maar zij heeft wel gelijk:
Als ik zou sterven, is mijn leed voorbij
Dat ik daarna weer in het leven kijk
Klinkt ook wel weer aantrekkelijk voor mij
Maar wie zegt dat het lukt? Waag ik de gok?
Of zeg ik: thanks, maar vriendelijk bedankt?
Straks ben ik door haar wilde plan de bok
En lig ik zes voet diep en omgeplankt

Ontsnap ik hoe dan ook aan het gerecht?
Is hiermee dan mijn laatste woord gezegd?

> ik waag het erop: ga naar 9.2.4.

> ik bedank voor de eer: ga naar 9.2.14.

9.1.11.

Is hiermee dan mijn laatste woord gezegd?
Verdien ik het te sterven in haar plaats?
Ik voer een lastig innerlijk gevecht
Ik weet dat ik de vlammen zo weerkaats
Maar als er niemand brandt, heeft men dat door
Het volk wil iemand schreeuwend branden zien
Ik zet de stapel in de fik en hoor
Haar mij vervaard vervloeken bovendien
Nu moet ik echt wat doen. Het wordt m'n eind
En dat aspect eraan vind ik niet leuk
Maar dit moet echt gebeuren, eerlijk zijnd
Ik start het ritueel, en spreek de spreuk

We wisselen van plaats. Ik vlam. Ik kook
Ben ik het vuur, of ben ik slechts de rook?

> ga naar 9.11.9.

9.1.12.

Ben ik het vuur, of ben ik slechts de rook?
Ik ging als leerling bij de smid in dienst
Waar ik met mijn magie het vuur opstook
De smid vond mij van iedereen het kienst
Waarschijnlijk om mijn handigheid met vuur
Of omdat ik transfigureren kan
Want onbetoverd goud is best wel duur
Maar slechts een hulpje blijven was mijn plan
Niet echt, ik wil een meester worden, maar
Mijn leraar vindt dat streven flauwekul:
“Voor meesterschap ben jij nog lang niet klaar”
Hij houdt me klein voor zijn gewin, de lul

Zwart kleur ik door zijn schaduw en het roet
Ik voel me meer zoutzuur dan bitterzoet

> ga naar 9.10.11.

9.1.13.

Ik voel me meer zoutzuur dan bitterzoet
Ik denk dat ik dit lot wel heb verdiend
Ik houd van mensenvlees en mensenbloed
Maar bovenal van elke nieuwe vriend
Die ik maak met een beetje (kleine beet)
De wereld voelt toch beter in het grijs
Die wetenschap verslaat elk mensenleed
Hoe ik me voel telt daarvoor als bewijs
Gedaan is het met onrecht, tweedracht, macht
Haat, jaloezie en al het ander naars
Een zombie heeft de kwaliteit in pacht
Of zeg ik nou opeens iets heel erg raars?

Ik zou niet weten hoe het beter moet
Wat voel ik mij toch onvoorbeeldig goed

> ga naar 9.4.6.

9.1.14.

Wat voel ik mij toch onvoorbeeldig goed
Ik steeg enorm in populariteit
Als ik nu ergens speel staat er een stoet
Het gaat ook beter met de zuiverheid
Maar mensen komen meestal voor de tekst
Een dame zingt haast al mijn liedjes mee
De vraag die bij me rijst, nu, is: what's next?
Ik heb voorlopig even geen idee
Maar hoe het me nu gaat bevalt me best
Ik zing van liefde en van minnespel
Van helden die nét slagen voor een test
Van tovenaars en draken evenwel

Mijn liedjes zijn verzonnen en halfgaar
Wat ik zelf heb bedacht, is zelden waar

> ga naar 9.6.4.

9.1.M.

Wat ik zelf heb bedacht, is zelden waar
Toch moet ik kiezen: het moment is hier
Het was zojuist nog elders; het was daar
Het is een opgefokte dolle stier
Die door mijn hersens hort en stoot en woelt
De keuze is nog steeds de mijne, hoor
Wat er ook in mijn hersenpan krioelt
Volg ik mijn linker- of mijn rechteroor?
De keus is simpel: ben ik goed of slecht?
Wat als ik slecht ben, zeg ik het dan ook?
Is hiermee dan mijn laatste woord gezegd?
Ben ik het vuur, of ben ik slechts de rook?

Ik voel me meer zoutzuur dan bitterzoet
Wat voel ik mij toch onvoorbeeldig goed

> ga naar 9.2.M.

9.2. Wat voel ik mij toch onvoorbeeldig goed

9.2.1.

Wat voel ik mij toch onvoorbeeldig goed
Dan staat daar plots alweer zo'n grijze huid
Ik speel omdat de show ongoën moet
Maar dat ziet er niet echt heel jofel uit
En dan vertrekt opeens degene naast
De grijze huid, in een grimas van pijn
En zonder dat een mens het merkte haast
Verdwijnt dan alle roze kleur uit zijn
Gelaat. Hij krijgt een blik in zijn gezicht
Die niks dan honger uitstraalt. Ik paniek
Maar ondertussen sta ik vol in 't licht
En rekt men op mijn pleziermuziek

Ik moet opeens heel rap naar de wc
Al ging ik nog geen klein kwartier geleê

> wat de fuck goos, dat zijn zombies, wat doe ik hier
nog, vluchten als de wiedeweerga: ga naar 9.4.14.
> ik ga de strijd aan en probeer te redden wie ik redden
kan: ga naar 9.1.3.